

Opgave 2 Digitale democratie

In veel moderne democratieën wordt gezocht naar manieren om meer burgers te betrekken bij besluitvorming. In Barcelona gebeurt dit door digitale data van burgers te verzamelen en te gebruiken. Burgers hebben hiervoor zelf het initiatief genomen.

In Barcelona hadden burgers geluidsoverlast en last van slechte luchtkwaliteit. Zij bedachten samen een oplossing en hingen sensoren op die meten hoeveel geluid er wordt geproduceerd door het verkeer.

Vervolgens zochten zij contact met de gemeente en gaven zij toestemming om alle data van deze sensoren anoniem door te sturen naar het gemeentebestuur. Met die informatie besloot het gemeentebestuur sommige wijken autovrij te maken. Daardoor verminderde de geluidsoverlast en verbeterde de luchtkwaliteit.

Volgens John Stuart Mill komen mensen tot bloei in een democratie.

- 2p 10 Geef het verband weer tussen Mills mensbeeld en zijn ontplooiingsliberalisme.

Leg vervolgens met dit verband uit dat Mill voorstander zou kunnen zijn van het initiatief in Barcelona.

In Barcelona bepalen burgers welke data het gemeentebestuur mag gebruiken en ook waarvoor die data worden gebruikt. Bewoners delen niet zomaar al hun data, ze delen bijvoorbeeld niet bij welke verzekeringsmaatschappij ze verzekerd zijn. De data van hun luchtkwaliteitsmeter delen ze alleen als ze weten dat het gemeentebestuur die data gebruikt om het algemeen belang te dienen. Jean-Jacques Rousseau legt met de begrippen zelfliefde en eigenliefde uit dat mensen in de moderne samenleving hun natuurlijke vrijheid zijn verloren. Deze natuurlijke vrijheid kunnen zij herwinnen als burgers (citoyen) in Rousseaus ideale samenleving.

- 3p 11 Leg met de begrippen zelfliefde en eigenliefde uit dat burgers in de moderne samenleving hun natuurlijke vrijheid zijn verloren.

Leg vervolgens uit dat burgers in Barcelona door het delen van data **niet** hun natuurlijke vrijheid herwinnen als citoyen.

Geef tot slot met het voorbeeld van Barcelona een argument **tegen** de opvatting dat burgers in een moderne samenleving hun natuurlijke vrijheid verliezen.

Estland heeft zijn democratie gedigitaliseerd om het vertrouwen van burgers in de overheid te vergroten. Het Estse parlement gaf gehoor aan de oproep van burgers om gezamenlijk na te denken over het bestrijden van de vele corruptie in de politiek. Alle burgers van Estland konden digitaal voorstellen doen om corruptie tegen te gaan. Politieke experts gaven voordelen en nadelen aan en berekenden de kosten van elk voorstel. Vervolgens discussieerden burgers om te bepalen welke voorstellen het meest geschikt waren om de corruptie te bestrijden waar zij zoveel last van hadden. Het Estse parlement heeft deze voorstellen vertaald naar wetswijzigingen en deze wetten uitgevoerd. Alle burgers hadden online toegang tot het hele proces van voorstellen doen, overleg en besluitvorming.

In het deliberatieve model van democratie heeft 'legitimiteit van de wet' een specifieke invulling.

- 2p 12 Leg met het begrip legitimiteit uit dat de digitalisering van Estland een voorbeeld is van het deliberatieve model van democratie.
Beargumenteer vervolgens of het voorbeeld van het deliberatieve model van Estland volgens jou een goed antwoord is op de anarchistische uitdaging aan democratie.

Volgens Robert Dahl komen mensen tot bloei in een democratie.

- 2p 13 Geef een reden waarom mensen volgens Dahl tot bloei komen in een democratie.
Leg vervolgens met deze reden van Dahl uit dat de burgers van Estland door de digitalisering tot bloei komen.

Volgens data-deskundige Francesca Bria is het voor elke democratie belangrijk dat burgers zelf de baas zijn over hun eigen digitale gegevens. Bria wijst erop dat in veel democratische landen burgers niet weten welke digitale gegevens door wie en met welke reden worden bekeken. De overheid weet bijvoorbeeld hoeveel je verdient, wat je geloofsovertuiging is, in welk land je bent geboren, of je je hebt laten vaccineren en hoeveel verkeersboetes en schulden je hebt. Maar burgers weten vaak niet waarvoor de overheid deze gegevens gebruikt. Dat de overheid met deze informatie jou als mogelijke fraudeur kan zien, kun je als burger niet te weten komen.

Volgens Bria moeten medewerkers van de overheid daarom open zijn over hoe met digitale gegevens van burgers wordt omgegaan. Deze openheid kan je opvatten als een plicht (Kant) en als een deugd (Aristoteles).

- 2p 14 Geef een argument voor Bria's opvatting dat medewerkers van de overheid open moeten zijn over hoe er wordt omgegaan met digitale gegevens van burgers:
- vanuit de plicht (plichtethiek), en
 - vanuit de deugd (deugdethiek).

Als burgers niet weten wat de overheid met hun gegevens doet, kunnen burgers die overheid niet controleren. Bria vindt dat de overheid dan te veel macht krijgt. Zij vindt dat ondemocratisch.

Dahl benoemt tien voordelen waardoor democratie wenselijker is dan welk alternatief ook.

- 2p **15** Geef met **twee** van Dahls voordelen van democratie een argumentatie dat burgers zelf moeten kunnen beslissen over hun data.

Volgens Bria moet de overheid van een goede digitale democratie zichzelf morele vragen stellen over privacy, veiligheid en openheid als zij digitale gegevens van burgers gebruikt.

Volgens Plato moet een regering bestaan uit politieke experts. Dahl is dit niet met hem eens. Volgens hem bestaat er geen wetenschap van het regeren.

- 2p **16** Leg Dahls kritiek op Plato uit dat er geen wetenschap van het regeren bestaat.

Beargumenteer of jij het eens bent met Dahl of met Plato. Ga daarbij in op Bria's opvatting dat de overheid morele vragen moet stellen over het gebruiken van data van burgers.